

Oana BORȘ

Tristetea unor oameni singuri

Una dintre tarele sistemului teatral românesc este izolarea din ce în ce mai evidentă față de alte spații de gen. Prezențele noastre în exterior sunt sporadice, cum tot astfel sunt și cele străine aici. Astfel că există vași reperi estetice legate de ceea ce se întâmplă în teatrul european și nu numai. În același timp, în nevoia noastră de *ceva, de altunde* avem tendința de a transforma în eveniment orice spectacol care poposește pe la noi.

Sunt câteva locuri unde te poți conecta la pulsul lumii, chiar dacă, uneori, întâlnirea nu produce *luminarea* pe care o așteptăm, ci ne dă doar posibilitate să luăm contact cu școli, atitudini, mentalități.

Unul dintre ele este Sibiul, care prin Festivalul lui Internațional a devenit cel mai important loc de întâlnire cu creatori de peste hotare. Mai mult, spectacolele realizate de Andrij Zholdak aici au însemnat un moment important pentru teatrul sibian, dar și pentru cel românesc.

Se pare că proiectul, de a lăsa ușa deschisă creatorilor din alte părți este acum mult mai extins, regizori din diferite zone culturale fiind invitați să monteze aici. Unul dintre ei este și croatul Robert Raponja, directorul lui Istrian National Theatre și, în același timp, coordonatorul Festivalului Internațional ce are loc în fiecare vară pe malul Adriaticii, la Pola. Regizorul croat, cu o carte de vizită ce cuprinde producții realizate nu numai în spațiul ex-iugoslav, dar și în alte țări, cu precădere în Italia, a montat la Teatrul „Radu Stanca” două texte din zone dramaturgice diferite : *Hamlet în sos picant* de Aldo Nicolaj și *Căsătoria* de Gogol.

Raponja pare preocupat, în primul rând, de „crearea unui metalimbaj”. De modul în care, dincolo de cuvânt, gestul, încărcătura energetică pot avea putere de comunicare mult mai mare. De aceea, în *Căsătoria*, subtilitatea lucrului cu actorii este evidentă. De altfel, regizorul le creează situații ofertante și îi obligă să îmbrace haina unor personaje complexe.

În primul rând, mută acțiunea afară, lărgeste spațiul, îl deschide. Este curtea lui Ciubukov, plină cu saci cu mazăre, imagine prosperă. Modul de acțiune al lui Stepan Stepanovici și al Nataliei Stepanovna este marcat de acest lucru. În timp ce vorbesc mută sacii grei, îi cară cu roaba. Totul se face cu efort, sunt marcați de muncă. Felul de a rosti este unul brut, direct, reacțiile sunt fruste, rostirea ajunge ușor la tonalități înalte. În acest univers, pătrunde Lomov, personaj contrapunctiv. Ivan Vasilevici este un boem. Subțire, delicat, cară un geamantan în care pare că și-a strâns întreaga avere, în timp ce, stingher, nu știe ce să facă cu buchetul de flori adus Nataliei. Este un om-orchestră, cântă la muzicuță, la acordeon, are și o vioară cu el. Pali Vecsei, interpretul rolului, este extrem de plastic, flexibil, cu o expresivitate facială specială. Regizorul speculează acest lucru, astfel că Lomov este plin de ticuri, de grimase, care se accentuează când emoția îl cuprinde și devin mai vizibile, atunci i se accentuează enervarea. De altfel, pe această sinusoidă a acumulării de energie, urmată de relaxare (la apariția împăciuitoare a lui

Ciubukov), îi obligă regizorul pe protagoniști să se dezvă-luie în cheia impusă. Din păcate, marșează prea mult pe acest lucru, astfel încât mecanica de construire a rolurilor iese în prim-plan, personajele pierzând din firesc.

Ceea ce compensează însă această accentuare a detaliului este faptul că regizorul nu scapă din vedere întregul. Spectacolul transmite starea de a fi a unei lumi triste care încearcă să uite de singurătate, a unor oameni care luptă cu viața cotidiană și cu ei înșiși, pentru a scăpa de această apăsare. Sunt de remarcat și creațiile celor trei actori (Ofelia Popii, Gelu Potzolli, Pali Vecsei), unii dintre cei mai buni ai teatrului sibian, în acest moment.

Teatrul Național „Radu Stanca”, Sibiu – *Cerere în căsătorie* de A.P. Cehov. Regia: Robert Raponja. Scenografia: Carmencita Brojboiu. Cu: Gelu Potzolli, Ofelia Popii, Pali Vecsei.

Pali VECSEI și Gelu POTZOLLI

